

Szemés Csavár

9. szám

TEÁTRUM PINCEHELY GALÉRIA

2014. szeptember

„az ember galériája” TPG Csoport
alkalmi kiadványa

LENYOMAT A NYÁRRÓL

– LÁNG ESZTER festőművész kiállítása

ELŐKÉPEK

– KUNT ERNŐ festőművész kiállítása

LÉGYOTT 14 – BA+BÁNK

a Spanyolnátha művészeti folyóirat kiállítása

AVAS ABLAK ART II. (ABSZTRAKT)

MIKOR Csoport kiállítása

VLADIMIR BRONIŠEVSKÝ

szlovák festőművész kiállítása

TOROK SÁNDOR

vajdasági magyar festőművész kiállítása

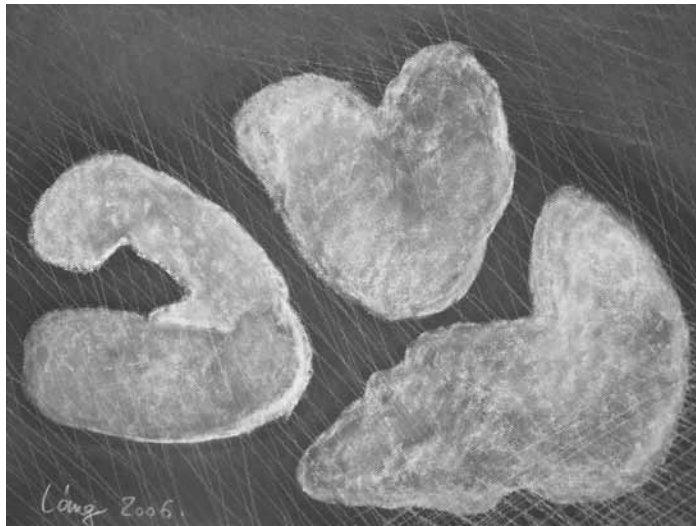

Láng Eszter Lenyomat a nyárról

TPG, 2014. április 3 – május 3.

Megnyitotta: Pataki János festőművész, Kurátor: Urbán Tibor

Láng Eszter: Lecznai formák

A Miskolci Galéria Teátrum Pincehely Galériájában bemutatott Lenyomat a nyárról című válogatás képei olyan időszakok szubjektív kivetülései, amikor életemben nyugalmas, ám színes benyomásokkal teli időszakok váltogatták egymást: utazások, találkozások, művésztelepi tevékenység és a mindennapok apró örömei töltötték ki napjaimat. Ezért talán valamiféle harmónia is beépült, akaratlanul is, ezekbe a művekbe, kifejezve az efemer pillanat röpké tartalmának megragadása iránti vágyat. Ami a technikai megformálást illeti, a bemutatott képek pasztellal készültek, leginkább lekerekített formákból vagy négyszögekből épülnek fel. A kifejezőmód az absztrakt expresszionizmushoz, még inkább a lírai expresszionizmushoz áll közel. Többet támaszkodom az emotív dolgokra, mint a tudatos módszerre. Ami lényeges, a flexibilitás: annak az eldöntése, hogy mikor, mennyi érzelmre és mennyi értelemre van szükség. Torok Sándortól – akitől a festészetet és a grafikai alapokat elsajátítottam, s a látásmódot is – azt tanultam, hogy nem elégedhetek meg a látvány pusztá visszatükrözésével, az úgynevezett valóság unalmas másolásával, hanem keresnem kell a létkérdéssé váló problémák vizuális megfogalmazásának

Mikita Gábor, Urbán Tibor, Pataki János és Láng Eszter

sajátos kifejezőeszközeit és jelképrendszerét, amelyek által mintegy kódrendszerben tudom elmondani tapasztalataimat, észrevételeimet, meglátásaimat, gondolataimat, félelmeimet, reményeimet.

De talán jobb, ha Zsubori Ervint idézem, aki ezt írta képeim elé: „Az ég lüktető színű foltjai - az éj ezernyi kékje, a nyári zápor melengető szürkéslilái, a nagyváros érzéki vöröse és zaklatott sárgája - lebegőek, puhák és megfoghatatlanok. Ott vannak, tündökölnek, lélekkel teltek, de áthull rajtuk a szemerkélő permet, keresztülfúj a szél. Néha e két világ egymásba olvad. A kövek kontúrjai ekkor felpuhulnak, a kontrasztok színárnyalatokká szelídülnek. S mindent befed valami leheletfinom, mégis átszakíthatatlan lepel. Az álomidő.”

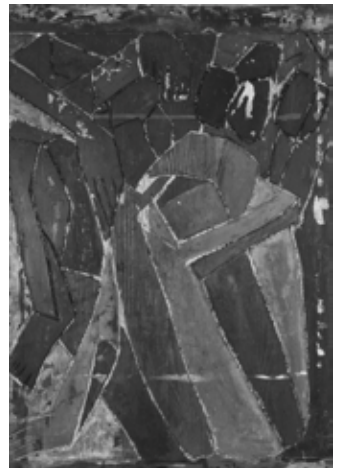
Láng Eszter

XXVI. Miskolci Grafikai Triennále

Előképek - Kunt Ernő munkái

TPG, 2014. május 31 – augusztus 31.

Kurátor: Urbán Tibor

Kunt Ernő metszete

Ebben az évben kiállítás-sorozattal tisztelgünk a 20 éve elhunyt Kunt Ernő festőművész és fia, Ifj. Kunt Ernő etnográfus, antropológus előtt. A sorozatot a sokak által ismert, szeretett művész, idősebb Kunt Ernő munkásságát egy sajátos oldalról bemutató kiállításával kezdjük. Aki ismerte személyesen vagy ismeri grafikáit, festményeit, tudja, egyik legjelentősebb területe művészetének a metszetek voltak. Fa- és linómetszetek százait készítette élete során.

Az egyik legrégebbi grafikai sokszorosító eljárás, a fametszet sajátossága, hogy csiszolt fadúcon kivésett vaskos vagy néha épp kecses finom vonalak hálójából és a színek sorából bontakozik ki az elkészült munka. Bonyolult, nagy hozzáértést, odafigyelést igénylő technika ez, melyet jelen kiállítás is megidéző.

A falakon most nem a grafikákat, a papírra nyomott elkészült alkotásokat látjuk, hanem épp a kiindulást, az első lépéseket, ahol a fa és a benne megjelenő minta mesél. Az anyag, a fa szerkezete és a kivésott vonalak mutatják meg eredetiségükben a fametszetek és Kunt Ernő művészetét, melyről így beszélt egyik kiállításán:

Kunt Ernő metszete

Enteriőr a TPG-ben

„... Az anyag szerkezeti sajátossága nem rontja, hanem gazdagítja munkámat, ezért jobban szeretem a fenyődeszkát a körtedadúcnál, a metszőkést és az asztalosvésőt a vésnők vésőjénél, a fát a linóleumnál. Keresek néhány harmonikus színt, mely megfelel a mondanivalómnak. Kompozícióm jeleit, foltjait addig alakítom, amíg egyensúlyt nem érzek a képfelületen. Nyomatáskor pedig arra törekszem, hogy a fa struktúrája érvényesüljön. A nyomtatás primitív módja megfelel a deszkából kiformált közlésnek.

Nézem a kész nyomtatot. Jelbeszéd jött létre. Valahogyan kifürkészhetetlen mélyből üzenet érkezett, és valahol mélyen bennünk megmozdul valami...”

Nézve a dúcokat, a néhol durván, néhol finoman vésett, hol sötét, komor, hol színes felületek játékát a Teátrum Pincehely Galéria fehér falain, mintha megmozdulnának, életre kelnének. A térben már nem a megszülető nyomatok előképeiként jelennek meg, magukban hordozva a végleges képek nagyszerűségének ígérétét, önmagukban válnak képzőművészeti alkotásokká. Hiszen „egy tökéletes nyomót csinálni nem kisebb teljesítmény, mint magát a nyomtatot.”

Ajánlom e kiállítást mindazon kedves, művészet iránt érdeklődő figyelmébe, aki ezen elmúlt boszorkánykonyha világába szívesen vetne egy pillantást, és szeretné látni, miből formálódott meg a végleges fametszet.

Hajdú Ildikó

14. LÉGYOTT – BA+BÁNK

Színháztörténeti és Színészmúzeum, 2014. június 21 – július 19.

Megnyitotta: Vass Tibor, a Légyott alapítója

Részlet a kiállításról

2014-ben 14. a Légyott, a Bartók Plusz Operafesztivál Spanyolnátha által is támogatott kísérőprogramja. A fesztivál idején a Spanyolnátha kiállítást rendez a Színháztörténeti és Színészmúzeumban (Déryné u. 3., június 21.), melynek megnyitója a Múzeumok Éjszakája eseménye is. A tárlatot Urbán Tibor képzőművész, a Spanyolnátha miskolci műhelyének is otthont adó Teátrum Pincehely Galéria Kondor Béla-díjas kurátora, a folyóirat főmunkatársa rendezi. E tizennégy sor-számozott példányban megjelenő Ba+Bánk c. kötet, mely a Spanyolnátha szerkesztőinek munkáit tartalmazza, ezen a rendezvényen debütál. A kiállítást Vass Tibor, a Légyott alapítója, a Spanyolnátha főszerkesztője nyitja meg. Közreműködők: Seres Ildikó és Fandl Ferenc színművészek.

A Spanyolnátha a projekt felkérésére született alkotásokból felolvasásokat tart, 2014–2015-ben megjelenő lapszámaiban folyamatosan válogatás-blokkokat közöl, s performanszokat, kép- és kézirat-kiállításokat rendez soron következő, hernádkaki kertfesztiváljain (augusztus 16., december 6.), valamint a Spanyolnátha Nemzetközi Mail Art Művésztelepen.

Vass Tibor, a Spanyolnátha főszerkesztője

Tény: 1914-ben mutatták be a Bánk bán c. magyar némafilmet. Fikció: a bemutató 100. évfordulójára rendezett ünnepség két díszvendége a Spanyolnátha művészeti folyóirat meghívására Bartók Béla és Bánk bán, akik BA+BÁNK c. közös művüket adják elő. Bartók Béla írja a Bánk bánról: „Erkel [...] olaszos zeneszámok közé belétűzdelt egykét cigányos hallgatót vagy csárdást. Ilyen heterogén elemek összekeveréséből nem magyar stílus, hanem stílustalanság [...] származik”, mely „a mi számunkra sem jelent igazi nemzeti művészetet”. Zolnai Béla a Nyugatban (A Bánk bán filmen, 1915/9): „A Bánk bán nem csattanókra fölépített színdarab. Cselekménybeli sikert a moziban – a filmromantika szenzációi mellett – nem is várhatunk tőle. Mégis értékes és sikerült vállalkozás volt, mert nemzeti tartalmat népszerűsít. És a Katona szövege sem került sutba. Meg-megjelenik a vásznon a maga csiszolatlan fönségében, mint valami néma orákulum, mely időnként a múltból a néphez szól és intézi a képek mozgását. Valljuk be, hogy enélkül meg se értenők a filmet. De nem féltjük a színészeinket, hogy kifejező mozdulatokkal szavak nélkül is fognak interpretálni. A Szökött katona filmje után jött a Tolonc, most a Bánk bán: mindig nehezebb feladat. A Jászai Mari gesztusaiban van a legtöbb jelentés, de láttunk vászonra való artisztikus pózokat a többiekénél is. A mozi-publikum eo ipso és kritika nélkül megnézi, amit elébe adnak. De a dráma barátainak is érdekes csemege a Bánk bán-film, mert nem bontja szét a tartalmat, ami a drámáé és stílusos formában fejezi ki, ami a mozié.”

Az alkotókat arra kértük, hogy Bartók és/vagy Bánk nevében alkossák meg a közös művet, ill. szabadon választott módon, kimondottan erre az alkalomra készülő alkotásaikban örökösség meg ezt a találkozást.

Vass Tibor

AVAS ABLAK ART II. (ABSZTRAKT)

A MIKOR Csoport akciófestészeti találkozója készült képek kiállítása az egykori Avaz Szálló ablakaiban

2014. június – október

Kurátor: Urbán Tibor

MIKOR Csoport

A Teátrum Pincehely Galéria Miskolc Megyei Jogú Város, a Herman Ottó Múzeum – Miskolci Galéria támogatásával 2014. nyarán nagyszabású street art kiállítást rendezett AVAS ABLAK ART II. (ABSZTRAKT) címmel az egykori Avaz Szálló épületének ablakaiban. A Virágos Ablak Art I. című kiállítás után, immár második alkalommal jelentkező utcai tárlat, a MIKOR Csoport absztrakt munkáit mutatta be.

A táblákat a Herman Ottó Múzeum – Miskolci Galéria Alkotóházában, egy időben, közösen készítették el az alkotók.

Az akciófestészeti találkozón készült képsorozat, lendületes színekkel és vonalakkal mutatja meg az alkotómunka, az együtt gondolkodás lehetőségeit. Nem konkrétumokat keres, hanem az ösztön, az improvizáció pillanatnyi lenyomatait rögzíti. Egy síkon mozgatja a kilenc tagból álló csoport, különböző alkotómódszereket alkalmazó művészeinek képzeletét. Nem az egyéni stílusjegyeket hangsúlyozza, hanem a huszonhat ablakban megjelenő képek összhatásának létrejöttét támogatja.

Dunai Beáta, Horváth Kinga, Kavecsánszki Gyula, Lenkey-Tóth Péter, Lukács Róbert, Pálfalusi Attila,

Urbán Tibor, Varsányi Emília és Zombori József, a képzőművészek, akik az Avaz Szálló első és a második szintjén, 13-13 ablakban elhelyezett képekben válnak eggyé, jó értelemben vállalva, az egyikükre sem jellemző képi megfogalmazást. Mindannyian üzenetet küldenek és üzenetet várnak, az utca emberével keresik a sokat emlegetett „szakadék utáni” kapcsolatot. Nem a megoldást remélik, hanem tesznek azért, hogy a kíváncsi és érdeklődő emberek, a kísérletező művészet pártján állva, meg-meg álljanak az Avaz Szálló előtt. Gondolatokat, kérdéseket és jelzéseket várnak, így segítve elő az emberi és művészeti kommunikáció más-más alakban megjelenő, a város életét is gazdagító lehetőségeit.

A Teátrum Pincehely Galéria „az ember galériája” TPG Csoport és a MIKOR Csoport vállalkozásában született alkotások, ismét több hónapon át, láthatóak lesznek Miskolc főutcáján. A közönség, a hangulatos és egyénien festett virágos képek után, az improvizatív akciófestészeti munkákon keresztül kaphat ismét képet és tapasztalatot a kortárs művészet sokszínűségéről.

Urbán Tibor

Lukács Róbert és Kavecsánszki Gyula festőművészek munka közben

A fakó világ gazdagsága

Vladimir Bronišovský, szlovák festőművész kamaratárlata a TPG-ben

2014. szeptember 4 – október 4.

Megnyitotta: Drozsnyik István képzőművész, Kurátor: Urbán Tibor

Vladimir Bronišovský műtermében

1994-től – a kezdetektől – szerepelhettem a lengyel-országi Przemyslnben rendezett „Ezüst Négyszög” Nemzetközi Festészeti Triennalen. Ezen alkalmakkor és az öt országot érintő vándortárlatokon is láthattam Vladimir Bronišovský festőművész munkáit. Azonban csak az egyik, 2012-es lengyelországi bemutatón ismerkedhettünk meg személyesen, ekkor tudtam meg, hogy Vlado (sok, más nyelv mellett) beszél magyarul is. Nyelvismeretét a rendszeresen látogatott hajdúböszörményi művésztelepeken szerezte, ahol barátai Burai István és Fátyol Zoltán festőművészek is sokat segítettek ebben. Itt említhetjük meg, hogy a magyar város nemzetközi alkotótelepein folyamatosan szereplő művész, színvonalas festészeti munkájáért Káplár Miklós-díjat kapott.

A művész meghívására, 2014 tavaszán eljuthattunk kassai műtermébe, ahol a festményei társaságában, csodálatos régiségek hangulatszövevényei között ismerhettük meg igazi énjét. Az ott látott képei és a régi tárgyak együttes látványa között - ahol az általa épített fakó világ gazdagsága is látható volt - bontakozhatott ki szemünk láttára, mesteri képfogalmazása is. Itt érthettük meg a képzőművészet és a régiségek iránt

érzett elhivatott tiszteletét, itt érthettük meg világlátását is, melyből a következetesség és hitelesség áradt. Megfigyelhettük, hogy munkáiban nem az egészet ábrázolta, nem a teljesség bemutatására törekedett, hanem a mindenki által felfedezésre váró, izgalmas részleteket kereste. Alkotásain nem láttunk konkrét figurákat, sem épületeket, sem tájakat, csak azt, ami a tapasztalat és megismerés után a gondolataiban megmaradt, vagy megmaradhatott.

Formavilága, a gyűjtő és az alkotó ember, szabad szellemének összefonódásában fogalmazódhatott meg, melynek „lélek lenyomatait” a miskolci Teátrum Pincehely Galériában rendezett kamarakiállításán is láthattuk. A bemutatottak alapján elmondhatjuk, hogy a művészet titokzatos világában tehetségesen alkotó és a régmúlt ereklyéinek szépségét őrző ember személyében ismerhettük meg Vladimir Bronišovskýt, a szlovák festőművészt.

Urbán Tibor

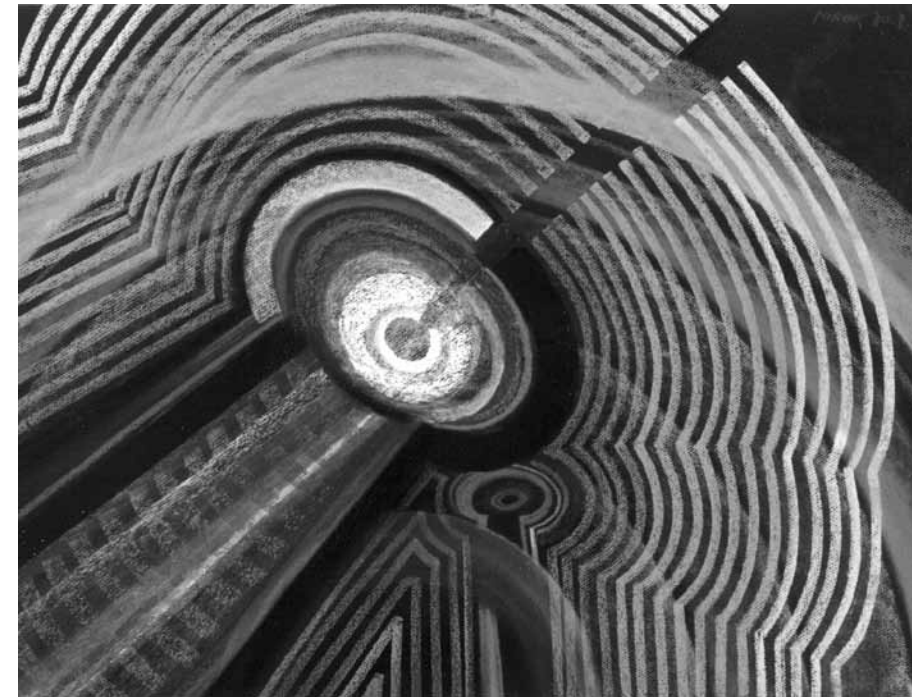
Vladimir Bronišovský: Házak

Torok Sándor kiállítása

Miskolci Galéria Petró-ház, 2014. szeptember 10 – október 18.

Kurátor: Hajdú Ildikó, Urbán Tibor

Torok Sándor: Ritmusok a térben

Torok Sándor a vajdasági és magyar képzőművészetnek jelentős egyénisége, aki mintegy négy évtizedes alkotótevékenysége során gazdag és kiegyensúlyozott életművet hozott létre. Korán kiemelkedett kortársai közül: a hatvanas évek közepének Szabadkáján már vezéregyénisége annak az új nemzedéknek, amely „korszerűbb életérzésével és alkotói szemléletével korrekció alá vetette az avított, provinciális művészet-felfogást” és „a modern figuralizmus és a haladó tájértelmezés poétikáját próbálta elhinteni nem kis sikerrel.”¹ Művei egyszerre elvontak és líraiak. Munkáinak líraisága azonban nagyon szigorú keretek között marad: az érzelmek kifejezése visszafogott, és sohase téved a szentimentalizmus csapdájába: „Alkotásainak metafizikai csendje temperamentumából következik, az érzelem az ész követi, és a gondolkodást az érzellel fedezi” – írta róla Ács József². Általános erkölcsi kérdésekből kiindulva nem „ábrázolt”, hanem teremtett: önálló jelképrendszere, a csak rá jellemző struktúra, tartalom és gondolatiság eredeti művekben öltött testet. Sajátos, egyedi motívummal bővítette

a kortárs képzőművészet ikonográfiai lexikáját, amelyet sokan tévesen „franciakulcsként” azonosítanak, noha sokkal inkább hasonlít egy csavarkulcsra vagy harapófogóra. Opuszának toposzszerűen visszatérő színösszetétele a korábbi, barnák, sárgák, vörösek és a fekete színvilág helyett a kék, zöld, türkiz.

A lírai absztrakció útján, a közvetlenül megtapasztalható földi világból a kozmikus kiterjedések képzeletbeli látomásainak irányába haladva Torok „hiteles és ilyenként hihető, igaz egyéni világot konstruált”, amelyben maga az ember ugyan nem volt látható, „de annál erőteljesebben feszültek benne azok a dinamikus erőmozgások, amelyek az emberi életet is áthatják a maguk láthatatlan, de nagyon is érezhető halmazállapotában. Merész, nagy léptékű látomások voltak ezek, melyeknek nyomán nyelvi értelemben is kialakult a sajátos toroki beszédmód, a stilisztikai jegyek máig érvényes egyedi rendszere.”³ Még az absztrakt művésztől idegenkedők is megéreznek valamit ebből a sajátos és gazdag belső világból, ami a művekben megtestesül.

Láng Eszter

¹ Szombathy Bálint összefoglalása a szabadkai múzeum 2009-es Torok Sándor- emlékkiállításának megnyitóján

² Ács József: Ritmusok játéka a térben. Magyar Szó, 1971. II. 10.

³ Szombathy Bálint: In memoriam Torok Sándor, Magyar Szó, 2006. június 17.-18.

Szemes Csavar
„az ember galériája” TPG Csoport alkalmi kiadványa

Kiadja a Herman Ottó Múzeum – Miskolci Galéria
3530 Miskolc, Rákóczi u.2. www.miskolcigaleria.hu

Felelős kiadó: **Kákóczki Andás** intézményvezető
Alapító szerkesztő, kurátor: **Urbán Tibor**
Tipográfia: **Juhász Tibor**
Korrektor: **Madarász Györgyi**
Fotó: **Láng Eszter, Kiss Tanne István**
Urbán Tibor, Vass Tibor

Készült 400 pld-ban 3340/2014.

A TPG kiemelt támogatói:

Á.Tóth és Barátai Produkciós és Reklámügynökség Kft.
(grafikai tervezés és nyomdai kivitelezés)

Spanyolnátha művészeti folyóirat
www.spanyolnatha.hu

A borítón Kiss Tanne István Kunt Ernő kiállításán készült fotója
Teátrum Pincehely Galéria
Színháztörténeti és Színészmúzeum
(3530 Miskolc, Déryné u. 3.)

